

dr. Issekutz Sarolta

Magyarörmény értékmentés 25 éve

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület fennállásának 25 éves évfordulója

Szinte hihetetlen, már elmúlt 25 év azóta, hogy a Donáti utca 7/A pincszintjén, a nem több mint 45 négyzetméteres irodába összezsúfolódott 23 ember. Még a közlekedőben is ültek kicsi hokkedlin. Látni nem láttak semmit, csak hallgatták a szobában vitatkozó emberek hangját. Nem tudom, mi volt az erősebb a lelkesedés, vagy harag. A lelkesedés, hogy új egyesület születik, vagy a harag, hogy különálló egyesületet kell alapítani. De ez már mindegy, mert már többekkel együtt elhatároztuk, magyarörmény kulturális egyesületet fogunk alapítani. Hosszas vita volt az egyesület nevének meghatározásakor. Két fontos felétel volt, hogy jól elkülönülő név legyen más örmény szervezetektől, legyen benne az örmény, de mégsem legyen csak örmény. A megoldást a „gyökerek” szóban lelték az ajánlók, mondván ez ellen nem lehet kifogása azoknak, akik magyarnak vallják magukat, de őseik valahonnan a Kaukázusból származnak. Hosszas vita után bekerült az Erdélyre utaló jelző is. Többen hosszúnak és bonyolultnak találták, de végül megállapodás született, mert egyetlen szót sem lehetett elhagyni. Természetesen választottunk elnökséget, valós és tiszteletbeli elnököt, alapszabályt fogadtunk el, stb. Az alakulás annak rendje szerint szabályosan megtörtént. E kis emlékképet csak azért idézem fel, mert akkor bizony még nem sokan gondoltunk a 25 évre. Legtöbben csak arra, hogy a következő kisebbségi választáson önállóan fogunk indulni és annak ez a feltétele.

Az alapítók arra sem gondoltak, milyen sok feladatot, harcot, küzdelmet vállalnak. Most, hogy elértük a 25 évet, inkább csak a szépre, a sikerekre kívánok emlékezni. Az biztos, ha ezt a nagy lépést nem tesszük meg, akkor hihetetlen, hogy mit veszítettünk volna. Ma már látható, hogy szinte az utolsó pillanat volt ahhoz, hogy a magyarörmény közösség felálljon. A következő generációval kezdeni már lehetetlen lett volna. Az akkor 50-60 éves korosztály még fogékony volt arra, hogy örmény gyökereit, örmény családi hátterét kutassa és feltárja, majd büszkén vállalja. Azt is tudjuk ma már, hogy a genealógiai érzékenységhöz kell a 40-50-60 év. Igaz, az akkori korosztály mára már lassan ki-

hal, de reméljük a mai 40-50-60 éves korosztály a helyükbe lép. Ma már nem kell nulláról kezdeni, mert a kezdő generáció elvégzett egy igen fontos munkát. Hídat épített az 1900-as évek végén halódó, integrálódó erdélyi magyarörmény közösség felé. Ez a híd nagyon sok láncszemből épült fel. Régi könyvek újrakiadása, a mai igényeknek megfelelően digitális formába konvertálása, régi temetők, emlékhelyek rendezése, az örmény hírességek múltjának feldolgozása, régi anyakönyvi dokumentumok feldolgozása, stb. E munkák nélkül ma már véglegesen a feledésbe merült volna a magyarörmény múlt. Nem szabad elfelejteni, hogy ez a generáció még bizonyos mértékben emlékszik és érdeklődik a családi kapcsolatokra és a maradék örmény hagyományokra. A munkához fontos kapaszkodó volt az erdélyi kapcsolatok felélesztése. Kétségtelen, hogy Erdélyben az örménységet másképpen élik meg, nekik az mindennapi, azaz észre sem veszik, hogy örménykednek. Sütnek, főznek, templomba járnak, stb., de arra nem is gondolnak, hogy ez az örmény kutúra és hagyomány. Szerencsére a magyarországi örmény identitás feléledése visszahatott rájuk is, újraéledtek az örmény egyházi szervezetek, majd megalakultak az egyházi szervezetek mellé a civil szervezetek, valamint ezek szövetsége és ma már szervezeten, tudatosan folytatják a munkát. Legjobb példa erre, ha megnézzük az örmény konferenciák, kulturális hetek történetét. Az első itt Budapesten volt (1997-ben), amelyre meghívtuk az erdélyi közösségek képviselőit. A következő konferenciák felváltva Erdélyben, főleg Szamosújváron és Budapesten zajlott. Ma már a 15. Örmény Kulturális Fesztivált tartják Gyergyószentmiklóson. Elmondható, hogy a korábbi eseti örmény kulturális élet e „pinceprojekt megindulása” nélkül

nem válhatott volna általánossá és nem szélesedett volna ki.

Mint mondtam, most csak a szépre emlékezem és eszembe jutnak az örmény konferenciák, kulturális hetek itthon és Erdélyben, sok-sok könyv, amit kiadtunk és eljuttattuk itthon és ott is a közgyűteményeknek és közösségeknek, a sok rendezvény: a sör-partiktól a város háza dísztermében a 200 fős Aradi vértanúk megemlékezések, barangolások és zárándokutak Erdélybe, a felvidékre, Bécsbe és Velencébe, a II. Világháború helyszínére: a Világháború kiállítások megnyitójára, előadások, zenei élmények, stb. Az emlékek örömmel töltik el lelkemet, érdemes volt. Megragadom az alkalmat, hogy mindenkinek megköszönjem e hatalmas munkát mindenkinek, aki részt vett e közösségi munkában. Köszönöm hogy keresték a családi szálakat és ragasztották a családfára a kicsi cédulákat, hogy énekeltek, verset mondtak, cikket írtak, sütöttek, főztek, adományokkal és munkájukkal önzetlenül támogattak bennünket. Remélem e közösségi munka számukra is örömet és boldogságot okozott.

A 25 éves emlékvének megfelelően az Erdélyi Örmény Gyökerek Füzetek ez évi néhány számában teret biztosítunk a nosztalgianak, válogatva a régi számokból. Természetesen bárki bármikor megteheti, hogy a régmúlt időket kutatja, mert a www.magyarormenytudastar.hu honlapunkon a Füzetek évkönyvei megtalálhatók.

Mindenkinek jó egészséget és sikeres következő 25 évet kívánok!

